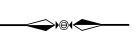

מסורת הש"ס

- (א) כחצי ויאמר וכו' כ"ג, רש"י, (ב) לקמן מו., (ג) ר"ל חמא בר חנינא], (ד) וימא לט:], (ה) [לעיל ח. לד.], (ו) לעיל לד. לקמן ט.; (ז) נתי דסומא תתבין כ"ג, רש"י, (ח) גרכות יט: מגילה ג: טיר מח: ונחמס ק., (ט) [נעש"י: וחולק:], (י) ר"ל כעגמר הדין (דף מה:), (י"ז) מעל נפש],

תורה אור השלם

- ויתקח רצפה בת איה את השק ותשדו לה אל הצור מתחלת קציר עד נתך מים עליהם מן השמים ולא נתנה עוף השמים לנחם עליהם יומם ואת חית השדה ללילה. שמואל ב כא י
- ויאמר יי אל משה קח את כל ראשי העם והקע אותם לין נגד השמש והשב חרון אף יי משיך אל: במדבר כה ד איכה היתה לוונה קריה נאמנה מלאתי משפט צדק לין בה והנה מרצרים:

- ישיעיהו א כא למדו הטיב דרשו משפט אשרו חמוץ שפטו יתום ריבו אלמנה: ישיעיהו א יז
- לאבדו נאמרו לאחורו ולאחותו לא ישמא להם במקום כי נודר אלקיו על ראשו: במדבר י ו

הגהות הב"ח

- (א) גמ' תמעלי שבת' וליגמריה לדיניה בשבתא: (ב) רש"י י"ג ו' ולחמותי וכו' דהיינו מזהירי שלא ליטמא וכו' דאזי טעמא אכל: (ג) תוב' (ד) תוב' (ה) אשור וכו' ומסוק דהיא וכו' כי דינא תרי זימני וכו' לאגלויי היא אכל: (ו) בא"ד קאלמר הדין דמקוק. י"ב עיין ב"רפ הפרה דף מ"ו ונחמוס' סס:

מוסף רש"י

אבל במיתה אחת דבין. דעטמא משוס דלא אפשר לעיניו בתריוויא הוא (קסין 10.). וכוהבין דברי המזכין דברי המחיביין. פלוני חייב ומן הטעם הוה, פלוני זכא ומן הטעם הוה (דעיל דד). שניהם כותבין דברי המזכין ושניהם כותבין דברי המחייבים, שאם יטעה האחד יזיח כתבו על של מזכירו (קסין 17.). והאחרות מה ת"ל. סיון דכתיב לאזי ולחמו כל שכן לאחיותו (נחום ק.). הרי שהיה הולך לשחוט את פסחו. הרי שהיה מיר והוא כ"ג והולך לשחוט את פסחו או למול את בנו (שם) או: אם אזי ענין לאלו מניה ענין לענין ביטול עבודה ומילה מניה מת מילה (מונחה ג). ולמול את בנו. דמלת זכרי מעבדכו מלכותל פסחו (נחום י.ק.).

וסתק רלפס כס איה וגו'. אלמא מגולין היו לפי שתולין על העצים ואי משוס לא תלין נבלתו וגו' [דברים כח] הא שניין לה ציצמות (שט). מוטב מיעקר אות אחת בתורה ויתקדש שס שמים כפרהסיא שיהו הכל רואין אותן ושאלין מה טיבן של אלו הללו בני מלכים הס ופשטו ידס כגרים גרורים: **חלק להס כפי דינים.**

והכי קאלמר קח כל ראשי העס והולךי] אותם לבתי דינים הרבה וידונו את עוזברי העצירה והוקע אותם את המחויבין מפני שגמדו לבצל פעור ועוצד עבודת כוכבים כסקילה וכל הנסקלין נתלין כדאמרין ^(י) (בארבע מיתות (דף סה:)). **שאין.** כ"ד אחד דן שנים כיום אחד: **אלא כשפי מיתום.** הוא דאין דנין לפי שאין זו דומה לזו ואריך למלוא טעם לדבריהם כאן וכאן ואתי לאקלקלי שמא לא יתפשו ככל האורך: **אכל כמיסה אחס.** ועצירה אחת דלין: **אלא.** כדמוכח קרא (במדבר כה) וישב חרון אף וגו' כשהקצ"ה רואה שכולס עסוקים בדבר ומקנאין לכבודו: **דק ילין כס.** רגילין היו מתחלה להלין את הדין כדי לזדקו ועמה כשאין עושים כן הרי הן כמרמזין:

שמחמז אס דיו. כשהקצ"ה רואה אותו ומלינו כדי להוצילו לאמיתו: **וואידך.** מיבעיא ליה להך דרשה דאמר כצ"ק (דף מו: ע"ש) מנין שנוקקין לתובע תחלה כגון התובע את חבירו לדין שהלואו ואינו משלם וזה טוענו משכון היה לי צידך ונתקלקל או אדז נוקקין תחלה כ"ד לתביעת התובע עד שיהא ממונו כידו ואחר כך נוקקין לדין המשכון: **אשרו חמוץ.** החזיקו את הגנול ולא את הגחול: **כל תעניס וכו'.** רגילין היו בלילי תעניס לעשות דקה והיו עיני העניים נשואות לכך ואס ילינו מנאלו עניים רעבים שנשענו על כך: **וה"מ.** כמקוס שרגילין לחלק ריפתא ותמרי דבר המוכן לאכול: **אכל זווי וחיטי ושערי.** לא נשענו העניים עליהם אותו הלילה ולית לן בה עד למחר: **דלמא חוו טעמא.** היום לחוצה וצבו למיעבד הלנת דין ונמלא גמרו בשבת ואי אפשר כדמפרש דאין מיתת כ"ד דוחה שבת: **לידייני' כמעלי שבתא ונגמריה כחד כשבתא.** וכל זמן שלג נגמר הדין לא היו עיניו הדין דכל שעה מנפה להללה אכל כשנגמר כל היום מנפה למיתה

והיו עיניו הדין: **מינשי לכו טעמייהו.** שנשאו ותנו ודקדקו כיום ראשון: **ליצא דאינשי אינשי.** ליצא דאינשי לא כתבי ואע"ג שזכור לו ליסוד הטעם נשכח מלבו ישובו לטעמו ואין יכול ליישצו לתת טעם הגון כבדראשונה: **ותפא קבורס מה מלוא כו'.** ר"ל לאו אמתי' בעיא מר' יוחנן אלא בעלמא וסדרוה מסדרי הגמ' כאן משוס דקופה לשאלו ותפא מיתת כ"ד דוחה שבת: **ולאחותו מה ח"ל.** גבי מיר כתיב על נפש מת לא יצא וכתיב בתריה לאזי ולאלמו לאחיו ולאחותו וכולוה יתירי נינהו דהא ^(י) (מכל נפשות) משתמע ודרשין להו כספרי [נשא 11] אכזי מה תלמוד לומר הא לא בא אלא להוציא מת מלוא שמותר ליטמא לו לאמו מה תלמוד לומר לגופיה לא אינטריך ולהחיר מת מלוא הא מלכזי נפקא אלא להביא שאס היה זה מיר כהן דיש עליי שתי קדושות אין הכתוב מזהירו ^(ט) ליטמא אלא לאמו ולשאר קרובים אכל מטמא למת מלוא לאחיו מה תלמוד לומר שאס היה זה מיר כהן גדול דקדושתו חמורה שחא בלא מירות אסור ליטמא לקרובים אף על פי כן לאחיו הוא דלא יטמא אכל מטמא הוא למת מלוא ואס אינו ענין למיר גרידא ולא לכהן הדיוט מיר תניהו ענין למיר וכ"ג לאחותו מה תלמוד לומר הרי שהיה כ"ג וזייר והולך לשחוט את פסחו דאיכא מלות טובא אפי"ה לאחותו הוא דאינו יטמא אכל מיטמא למת מלוא:

והיו עיניו הדין: **מינשי לכו טעמייהו.** שנשאו ותנו ודקדקו כיום

ראשון: **ליצא דאינשי אינשי.** ליצא דאינשי לא כתבי ואע"ג שזכור לו ליסוד הטעם נשכח מלבו ישובו לטעמו ואין יכול ליישצו לתת טעם הגון כבדראשונה: **ותפא קבורס מה מלוא כו'.** ר"ל לאו אמתי' בעיא מר' יוחנן אלא בעלמא וסדרוה מסדרי הגמ' כאן משוס דקופה לשאלו ותפא מיתת כ"ד דוחה שבת: **ולאחותו מה ח"ל.** גבי מיר כתיב על נפש מת לא יצא וכתיב בתריה לאזי ולאלמו לאחיו ולאחותו וכולוה יתירי נינהו דהא ^(י) (מכל נפשות) משתמע ודרשין להו כספרי [נשא 11] אכזי מה תלמוד לומר הא לא בא אלא להוציא מת מלוא שמותר ליטמא לו לאמו מה תלמוד לומר לגופיה לא אינטריך ולהחיר מת מלוא הא מלכזי נפקא אלא להביא שאס היה זה מיר כהן דיש עליי שתי קדושות אין הכתוב מזהירו ^(ט) ליטמא אלא לאמו ולשאר קרובים אכל מטמא למת מלוא לאחיו מה תלמוד לומר שאס היה זה מיר כהן גדול דקדושתו חמורה שחא בלא מירות אסור ליטמא לקרובים אף על פי כן לאחיו הוא דלא יטמא אכל מטמא הוא למת מלוא ואס אינו ענין למיר גרידא ולא לכהן הדיוט מיר תניהו ענין למיר וכ"ג לאחותו מה תלמוד לומר הרי שהיה כ"ג וזייר והולך לשחוט את פסחו דאיכא מלות טובא אפי"ה לאחותו הוא דאינו יטמא אכל מיטמא למת מלוא:

ושמע

אחד דיני ממונות פרק רביעי סנהדרין

להלכה

אבל במיתה אחת דנין. והא דמני כתוספתא אין דנין שנים כיום אחד אפי' נוסף ונופת כפרק נגמר הדין (לקמן דף מו.) מוקמי לה צבת כהן וצועלה דהיא כשריפה וצועלה כחנק: **אשרו חמוץ ולא חומץ.** פ"ה לכדדרשין כפרק שור שנגח את

הפרה (כ"ק דף מו: ושס) מניין שנוקקין לתובע תחלה כגון שתובע את חבירו שהלואו מנה ואינו משלם וזה משיבו משכון היה לי צידך ונתקלקל או אדז נוקקין לתובע תחלה עד שיהא ממונו כידו ואח"כ נוקקין לדין משכון וי"ל שיש שטר למלוה דלא מהימן ליה כמינו דאי בעי אמר פרעמך דא"ל לפורעו כעדים ואע"ג דאטרוחי כ"ד תרי זימנין לא מטרחינן כדאמר כפ' המקבל (כ"מ ד' קי.) כהוא סטרא דהוה כתיב ציה שנין סתמא ומלוה אמר ג' ולוה אמר ד' ומסיק ^(א) והיכא דקדים מלוה ואכל פירי דג' שנין לא מפיקין מיניה משוס דאטרוחי צי דינא שמי זימני לא מטרחינן התם היינו טעמא כדמסיק מילתא דעביד לאיגלויי אכל הכא משוס דברים בעלמא דקאמר לוה לאשטמטוי לא שצקין מלהוציא מידו מיהו תימה היכי דמי אס יש לו עדים מוזמנין ללוה או שטוען דמכור ל' יוס יציא עדים נמתין ליה דאפי' שואל זמן לפרעו יחבינן ליה זמן ל' יוס ואי טוען שיציא עדים לאחר ל' יוס בלא קרא נמי לא ייחתינן ליה והיכא דזיילי ניכסי קאלמר התם דנוקקין ^(י) לנתבע תחלה ואמאי וכי ימתינו לאחר שנה או שנתיס וי"ל ולדחוק דלמר פלוני דפלוגי היה שס וידוע כזכותו וידוע דכתי הוא וריצ"א פירש דנוקקין לתובע תחלה פירוש היינו לקבל עדיו תחלה וגו"מ אס ימותו עדיו של נתבע או ילכו למדינת הים ותימא דלא גרע מהיכא דזיילי ניכסי וי"מ שזה תובע שחבל זו והנתבע אומר שיציא עדים היום או למחר משאר תביעות שיש לו עליו דנוקקין לתובע תחלה דקי"ל כפרק החובל (כ"ק דף סב.) דאין נותנין דין למצלות: **ר"יגמריה** **דריניה בשבתא.** אע"ג דמן כפ' משילין (פי"ה דף לו.) אלו הן משוס שבות לא דנין היינו דוקא דיני ממונות גזירה שמא יכתוב אכל דיני נפשות אין לאסור מטעם זה שדבר כתבו מאתמול דברי המחזיקין ודברי המחייבין:

אין רציחה דוחה את השבת. כשריפה ניחא אפילו למ"ד מקלקל כהצנעה פטור דיש בה חילול שבת משוס פתילה דלמר (בימות דף י.) מה לי צישול פתילה מה לי צישול סממנים וכשאר חייבי מיתות נמי אפי' למ"ד (כמוצות ה:)

דמקלקל כמצורה פטור כשיבי מיקון דיש לו כפרה:

לאבין וראמו. לאלמו דרש' לכהן וזייר ואע"ג דזייר חמור דאין מיטמא לקרובים וכהן הדיוט מיטמא לקרובים מ"מ ס"ד דמיתסר טפי משוס כהן הדיוט כיון דאיכא תרתי ועוד כהן הדיוט עדיף שזה קדושתו לעולם וזה אין קדושתו לעולם כדאמרין בזייר כפ' כהן גדול (דף מו:): **הר"י** שהיה הולך **לשחוט את פסחו.** פ"ה הרי שהיה כהן גדול וזייר והולך לשחוט את פסחו וקשה דפרין מיניה כפ' טבול יוס (נחום דף ק.) אעובדא דיוסף הכהן שמתה אשמו בע"פ וטימאואו ומאי קושיא שאני הכא דאיכא מלות טובא ע"כ נראה לפרש דהולך לשחוט הפסח לצד איירי או למול את בנו ואינו לא כהן גדול ולא זייר וכן משמע מדלא קמני הרי שהיה כ"ג וזייר והולך לשחוט את פסחו כדמני כחזריני והא דתני אמרת לא יטמא משוס דלא אחי עשה דטומאת קרובים וידחה עשה דפסח או דמילה שיש בו כרת ועוד יש ליישב פ' הקונט' דאי משוס הולך לשחוט את פסחו לחודה לא נמנע מלטמא כי הו נמי כדאי אחריני אין צרך כלום דלא דמי לכהן הדיוט כדפרישית לעיל דקדושתן קדושת עולם:

שבת

	כב א ב מיי פרק י"ד מהלכות סנהדרין הלכה י:
כג ג מיי שם פ"ה הלכה ב:	
כד ד מיי שם פרק כ הלכה ז סמג ענין לו טוש"ע מו"מ סימן י סעף ב:	
כה ה ו מיי פ"ט מהל' ממונות ענינים הל"ד טור ושו"ע יו"ד סימן רט סעף ב:	
כו ז מיי פ"א מהל' סנהדרין הלכה ב:	
כז ח מיי שם ופכ"ד מהלכות שבת הל"ו:	
כח ט מיי פ"ד מהלכות ביאת מקדש הל' ט י:	

רבינו חננאל

והוקע אותם לה' נגד השמש. ומניין להוקעה שהיא תלייה שנאמר והוקענום לה' בנגפת שחול בחייו ה'. אם העם חטאו ראשים מה חטאו אמר רב אמר לו הקב"ה למשה חלק לחן בתי דינים מה טעמא לפי שאין דנין שנים ביום אחד. איני והאמר רב חסדא לא שנו אלא בשתי מיתות אבל במיתה אחת דנין אלא להשיב חרון אף: דיני מוצאות גומרין בו ביום לזכות וביום שלאחריו לחובה כו'. מנא לן א"ר חנינא דאמר קרא מלאתי משפט צדק לין בה ועתה מרצחים. כלומר כיון שאין מלינין בדין כאלו הן מרצחים: רבא אמר אשור חמוץ. אשור דיון שמחמץ את דינו. כלומר מאריך ואינו חותכו כמו מצה. אלא ממתיך עד שיחמין. ר' אלעזר דריש האי קרא צדק לין בה ועתה מרצחו כל המלין צדקה. כלומר כל הפוסק לתת צדקה לעניים ומלינה ומצניח להן כדי שיאכלו אותן בערב ואין מכניין להן מאי שיאכלו וכיון שלא נתן להן זה נמצאו מהים הלילה כלו כו'.ב.כ. בערב יום טוב מאי טעמא לפי שאין הריגת ב"ד דוחה לא שבת ולא יו"ט וזי פשוטה היא. ואי אמרת לידיניה במעלי שבתא וליגמרו לדיניה בשבא. מינשו לטעמייהו. ואע"ג דכתובין הוו דברי כל אחד ואחד נהו דכתבי טעמא דמפקי כפומייהו טעמא דבליבא מינשו הלכך לא אפשר. ואקשינן ותהא קבורת מת מצוה דוחה העבודה ומה עבודה שדוחה שבת שנאמר וביום השבת שני כבשים וגו' קבורת מת מצוה דוחה העבודה מולאחותו שכוניר. דתניא ולאחותו מה תלמוד לומר מופנה הוא דלא הוה צריך ליה. ומה אם לאביו